

IEDER KIND EEN EIGEN AANPAK

Inhoud

Woord vooraf 9

Deel een – Leer een kind hoe het leven moet 13

1. Verbogen 15
2. Graftschrift van iemand die niet aanvaard werd 26

Deel twee – Begrijpen 43

3. Waarom je bent wie je bent 45
4. Het D-profiel
Doelgerichte ouders, dwingende kinderen 68
5. Het I-profiel
Interactieve ouders, inspirerende kinderen 83
6. Het S-profiel
Stabiele ouders, sfeergevoelige kinderen 98
7. Het C-profiel
Corrigerende ouders, consciëntieuze kinderen 114
8. Uw kind leren kennen 134

Deel drie – Bevestigen en corrigeren 149

9. Een pasvorm voor het hele gezin 151
10. ‘Spiegeltje, spiegeltje...’ 184
11. Weerspiegel de sterke... en de zwakke kanten
van uw kind 192
12. Weerspiegel de emoties van uw kind 212

- 13. Een beker vol liefde 227
- 14. Omgaan met conflicten 233

Deel vier – U en uw man of vrouw 253

- 15. Ouders zijn ook partners 255

Tot besluit 273

Bijlage A – Veertig positieve karaktertrekken die u kunt
weerspiegelen naar uw kind 279

Bijlage B – Samenvatting van het DISC-model 299

Woord vooraf

Dit is geen boek. Ja, ik weet wel dat het er uitziet als een boek en ook zo aanvoelt, maar ik zou graag willen dat u het niet als een boek beschouwt – tenminste niet op de manier zoals u aan de meeste boeken denkt.

De meeste boeken worden gelezen en vervolgens op de boekenplank gezet. Zulke boeken informeren of amuseren, maar nadat ze zijn gelezen, worden ze vergeten. Zelfs de adviezen in goede-raad-boeken worden meestal niet opgevolgd. Tweedehands-boekwinkels staan vol met boeken die niet belangrijk genoeg waren om te bewaren.

Ik hoop dat het met dit boek anders zal gaan. De inhoud kan u op een ander spoor zetten en u een nieuwe kijk geven op uw taak als opvoeder. Het is mijn gebed dat u, na het lezen van de laatste bladzijde, veranderd zult zijn – of in ieder geval anders bent gaan denken over uw partner, uw kinderen, uw ouders en anderen. Karen, mijn vrouw, en ik zijn erdoor veranderd. Ik heb hetzelfde zien gebeuren bij mensen die een opvoedings- of huwelijksseminar hadden gevolgd, waarin ze kennis maakten met wat u zo meteen zult lezen.

Dit zal niet het laatste boek zijn dat u over opvoeding leest. Zeker niet. Veel van wat u als opvoeder moet weten, staat niet in dit boek. Achterin vindt u de titels van een aantal aanbevolen boeken. Het zijn boeken waarmee u uzelf nog beter kunt toerusten om een goede vader of moeder te worden.

Maar *Ieder kind een eigen aanpak* legt een belangrijke basis. Deze basis is het bijbels onderwijs uit Spreuken 22:6. De principes in dit boek kunnen de leidraad worden voor alles wat u als ouder zult doen. Als u het principe van het ‘hele plaatje’ dat

hierna wordt beschreven niet in praktijk brengt, zal dat een negatieve uitwerking hebben op uw kinderen. Maar als u Spreuken 22:6 en dit boek serieus neemt, zullen uw kinderen gaan begrijpen hoe God hen heeft ontworpen en welke gaven Hij hun heeft gegeven. Ze zullen een gevoel van vertrouwen ontwikkelen en het besef dat ze er mogen zijn.

VOOR HET GROEPSGESPREK

Misschien is het iets om in een kleine kring van vrienden bijeen te komen en samen dit boek te behandelen. U zou het volgende eenvoudige programma kunnen volgen:

- Voor elke bijeenkomst wordt een hoofdstuk gelezen. Markeer de woorden en zinnen die u bijzonder aanspreken. Maak notities in de marge: vragen, opmerkingen, kritiek en aanvullende informatie.
- Probeer ervaringen en voorvallen uit uw eigen gezinsleven op te diepen, om daarmee de besproken principes of problemen te illustreren.
- Als u met de groep bijeen bent, vertel elkaar dan wat u hebt gemarkeerd, wat u heeft aangesproken en waarover u iets wilt vertellen. Geef om beurten antwoord op de volgende twee vragen: Wat heeft je in dit hoofdstuk bijzonder aangesproken? En waarom?
- Nadat iedereen die vragen heeft beantwoord, denk dan na over een andere groep vragen: Wat we zojuist hebben besproken, zal dat enig verschil maken in het leven van onze kinderen? Uitgaand van wat we hebben behandeld, wat ga je anders doen in de komende dagen, weken en maanden?
- Bespreek alles wat u hebt geleerd met de Heer. U zou dat ongeveer zo kunnen doen: 'Heer, dank U dat ons hebt geleerd hoe... of 'God, help ons om...'

Aanbevolen leesrooster voor groepsgesprekken in een periode van twaalf weken

<i>Bijeenkomst</i>	<i>Hoofdstuk</i>
1	1-2
2	3
3	4
4	5
5	6
6	7
7	8
8	9
9	10-11
10	12
11	13-14
12	15

Voorstel voor een periode van zes weken

<i>Bijeenkomst</i>	<i>Hoofdstuk</i>
1	1-3
2	4-5
3	6-7
4	8-9
5	10-13
6	14-15

Verbogen

‘Waarom kan mijn moeder me niet accepteren zoals ik ben? Altijd als ik bij haar kom, krijg ik te horen dat ik niet zo goed kan naaien en koken als zij en dat mijn huishouden een rommeltje is. Ze heeft aanmerkingen op mijn levensstijl en ze zegt dat ik ijdel ben. Ze heeft altijd geprobeerd van mij iemand te maken die ik niet ben. Altijd als we samen zijn, zit ze op me te vitten.’

Hoe vaak heb ik dit soort klaagzangen al niet gehoord! En altijd zat er in mijn spreekkamer een verward kind dat hulp zocht in de omgang met een vader of een moeder die maar niet begrijpt wat hem of haar als kind nou zo bijzonder en uniek maakt. Wat mij nog het meest verbaast, is dat deze ‘kinderen’ meestal dertigers of veertigers zijn. Ze hebben nog steeds te maken met een fundamenteel probleem, dat nooit is opgelost toen ze jong waren.

Deze keer kwamen de woorden uit de mond van Rebecca. Haar ogen vulden zich met tranen toen haar boosheid overging in pijn. Ze pakte een papieren zakdoekje en barstte vervolgens in snikken uit. Een paar uur voordat ze bij mij in de praktijk kwam, had ze nog een aanvaring met haar moeder gehad.

Rebecca had, vanwege haar werk als vrijwilligster voor een maatschappelijke organisatie, een prijs gewonnen en had haar moeder het goede nieuws over de telefoon verteld. Toen ze beschreef hoe het bijbehorende feestje was verlopen en hoe ze was geprezen, viel haar moeder haar in de rede en zei: ‘Ik geef niet veel om dat soort maatschappelijke clubjes. Je kunt je tijd beter besteden aan iets constructiefs, in plaats van in de schijnwerpers rond te fladderen. Door dit soort feestjes gaan mensen alleen maar naast hun schoenen lopen en denken ze dat ze beter zijn dan een ander.’

Rebecca kreeg niet eens de kans om uit te leggen dat ze was onderscheiden voor haar vrijwilligerswerk onder kinderen in een achterbuurt van de stad. Het enige wat ze te horen kreeg, was kritiek. ‘Dit was een van de belangrijkste dagen van mijn leven,’ zei Rebecca, ‘en ze kon niet eens “gefeliciteerd” zeggen, laat staan “Ik ben trots op je”.’

Rebecca was altijd een heel open kind. Ze sloot gemakkelijk vriendschappen en was graag onder de mensen. Ze was enthousiast in alles wat ze deed en ze bezat de overtuigingskracht om anderen te laten meedoen. Ze was het type dat moeite had haar emoties te verbergen, iets wat ze soms vreselijk vond. Maar door die eigenschap vonden haar vrienden en vriendinnen haar juist sympathiek. Daardoor durfden ze zichzelf te zijn bij haar.

Haar moeder was totaal anders. Zij was een stille en voorzichtige vrouw die zich in grote groepen niet op haar gemak voelde. Ze hield van een rustig gesprek, van naaien en een goed boek. Ze deed het huishouden bijzonder nauwgezet en voelde zich ongemakkelijk wanneer niet alles op de juiste plek stond.

In de tijd dat Rebecca thuis woonde, kreeg ze keer op keer ruzie met haar moeder, omdat ze de dingen in het huishouden niet op de manier deed zoals haar moeder dat wilde. ‘Het is niet te geloven hoe vaak ik op zaterdagen de meubels heb moeten afstoffen. Iedere keer maar weer opnieuw, totdat uiteindelijk elk stofje verdwenen was. Het was bij haar nooit goed.’

In het stadje waar Rebecca woonde, leek het alsof ze steeds weer in de belangstelling kwam te staan. Als dat gebeurde, wees haar moeder haar terecht, want zij vond dat haar dochter naast haar schoenen ging lopen. Als Rebecca in een toneelvoorstelling op school mocht spelen, kreeg ze de opmerking dat ze verwaand zou worden door iedere keer maar weer het applaus van de mensen op te zoeken. Toen ze zich mocht aansluiten bij een groepje cheer-leaders (een typisch Amerikaans verschijnsel waarbij mensen worden aangesteld om het toejuichen van sporters te stimuleren) zei haar moeder: ‘Ik snap niet dat een meisje met gezond verstand ook maar kan denken dat *dat* een prestatie is.’

Rebecca had het gevoel dat ze gevangen zat tussen het ‘dit mag wel’ en ‘dit mag niet’ van haar moeder.

Daar zat ze dan – vijfendertig jaar, getrouwd, moeder van twee kinderen – maar ze voelde zich nog steeds niet vrij. Ze kon niet genieten van de erkenning die ze zojuist had gekregen, omdat ze diep van binnen verlangde naar de bevestiging van die ene vrouw die niet in staat leek haar zoiets te geven.

Het verwonderde Rebecca dat Laurie, haar tienjarige dochter, een heel goede band met haar oma had. ‘Mama en Laurie kunnen prima met elkaar opschieten. Dat meisje is tevreden als ze in haar kamer een boek kan lezen of met haar poppen aan het spelen is. Maar ik vind, en daar wil ik mijn best voor doen, dat ze naar buiten moet gaan en vriendschappen sluiten, mensen ontmoeten en geniet van het leven.’

Voelt u de ironie? Het ontging Rebecca ten enenmale dat ze het patroon herhaalde waardoor ze zelf zo werd gekweld. Het probleem werd aan de volgende generatie doorgegeven.

HOE WE ONZE KINDEREN VERBUIGEN

Rebecca worstelde met een eeuwenoud probleem dat ik ouderlijke ‘bezoedeling’ zal noemen – ouders die geestelijk vuil bij hun kinderen achterlaten. We hebben er allemaal iets van geërfd. En we geven er allemaal iets van door aan onze kinderen.

Wat is ouderlijke ‘bezoedeling’? Je kinderen op zo’n manier opvoeden, dat ze zich gedragen zoals jij denkt dat het hoort, en de weg opgaan waarvan jij denkt dat het de beste is.

Dat klinkt toch vrij onschuldig. Ouders willen toch alleen maar het beste voor hun kinderen? We willen dat ze genoeg zelfvertrouwen hebben en dat ze goed kunnen meekomen. We willen dat ze zich gewaardeerd en waardevol voelen en ook nog het

Wij denken veel te vaak dat onze kinderen in hun leven hetzelfde draaiboek moeten volgen als wij, omdat het voor ons goed heeft gewerkt. Zonder het te beseffen, proberen we duplicaten van onszelf te maken.

gevoel hebben dat er voor hen gezorgd wordt. We willen hen niet teleurstellen of de verkeerde kant opsturen.

Wij denken veel te vaak dat onze kinderen in hun leven hetzelfde draaiboek moeten volgen als wij, omdat het voor ons goed heeft gewerkt. Zonder het te beseffen, proberen we duplicaten van onszelf te maken.

Een vergelijkbaar probleem zien we bij de vader die een bepaald trekje bij zichzelf niet zo leuk vindt. Hij wil niet dat zijn kinderen dezelfde fouten maken als hij. Als hij ziet dat zijn kinderen zich net zo gedragen als hij, probeert hij dat gedrag de kop in te drukken. In beide gevallen persen we onze kinderen in een andere vorm dan God voor hen heeft ontworpen. Veel problemen met een laag zelfbeeld of weinig zelfvertrouwen zijn veroorzaakt door ouders die niet hebben geaccepteerd dat God hun kinderen zo heeft gemaakt als ze zijn.

Een veel geciteerde tekst uit Spreuken is een basis voor effectief ouderschap:

Onderricht de knaap, hoe zijn weg dient te zijn, en
zelfs in zijn ouderdom wijkt hij er niet van af.

(SPREUKEN 22:6)

Veel christenen gaan ervan uit dat dit vers alleen betekent dat we onze kinderen naar de kerk en naar school moeten sturen en hen bij drugs en problemen vandaan moeten houden. Dan zullen ze, zelfs als ze van het rechte pad afgedwaald en oud geworden zijn, terugkeren naar de moraal en levensstijl die ze vroeger hebben geleerd.

Het probleem dat ik heb met deze gangbare interpretatie, is dat ieder kind de mogelijkheid heeft zijn eigen keuzes te maken. Deze uitleg houdt geen rekening met de eigen wil van het kind. Ik heb te veel kinderen gezien die in goede christelijke gezinnen zijn opgegroeid, maar toch het verkeerde pad zijn opgegaan. Sommigen van hen zijn nooit teruggekomen bij God of hun geestelijke wortels.

De juiste uitleg van Spreuken 22:6 is helemaal anders. Het

gedeelte ‘dan zal hij daarnaar leven’ betekent niet dat er al een uitgestippelde weg ligt waarop iedereen moet lopen. Het Hebreeuwse woord voor weg is *derek*. Letterlijk vertaald, betekent dit ‘aanleg’ en verwijst naar een uniek innerlijk ontwerp of een unieke richting. Daarom is dit een betere vertaling van de tekst:

Pas de opvoeding aan je kind aan, zodat deze aansluit bij zijn natuurlijke aard. Als hij volwassen wordt, zal hij niet van dat levenspatroon afwijken.

Deze tekst zegt dat we voor onze kinderen moeten zorgen op de manier die het best bij hen past.

GEHEUGENMETAAL

Op Discovery Channel heb ik eens een programma gezien dat ‘Beyond 2000’ heette. Ze hadden het daar over een bepaald soort metaal. Dit metaal had een ‘vormgeheugen’, zoals dat werd genoemd. Ze konden het metaal zo programmeren dat het een bepaalde vorm kon onthouden. Als de vorm van het metaal door buigen en draaien werd veranderd, konden ze die gemakkelijk in het metaal terugkrijgen, door het alleen maar in heet water te houden. Stel je voor dat de carrosserie van je auto van dat metaal zou zijn gemaakt. Als je een gedeukte bumper had, zou je naar de dichtstbijzijnde autowasstraat kunnen rijden en je auto kwam er weer als nieuw uit!

Als ouders moeten we de stijl zien te ontdekken die elk van onze kinderen van nature heeft. We moeten hen helpen bij het opgroeien overeenkomstig hun unieke blauwdruk, die ze bij hun geboorte hebben meegekregen. Als ze met conflicten in hun leven te maken krijgen, zullen ze sneller geneigd zijn om terug te keren naar hun oorspronkelijke vorm, in plaats van definitief vervormd te raken. Hun gevoel van eigenwaarde blijft intact.

Het is niet zo eenvoudig een kind op te voeden op de manier